

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET HAVI KÖZLÖNYE.

Az Állatvédő-Egyesület megbízásából szerkeszti:

BÁNYAI ELEMÉR.

Szerkesztőség:

Belkirály-utca 43. szám.

Előfizetések és pénztüdemények az egyesület pénztárosa Virányi István úr (Hosszú-u. 9. sz.) címére intézendők.

Tagoknak tagsági díj fejében jár.

Előfizetési ár:

Egész évre ..... 2 kor. — fill.
Fél évre ..... 1 kor. — fill.
Számonként ..... — kor. 20 fill.

Hatodik évfolyam.

Kolozsvár, 1901. május. 1.

8. szám.

TARTALOM. Beszámoló. *Várady József.* — Választmányi ülés. — Az állatvédő egyesület közgyűlése. 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárnok jelentése; mérleg kimutatás. 4. Számvizsgálók jelentése. 5. Elnöki záró beszéd. — A fecskék.

Beszámoló.

A kolozsvári állatvédő egyesület e hó ötödikén tartotta meg a városháza közgyűlési termében nagy évi közgyűlését. A közgyűlés az Egyesület tagjainak élénk érdeklődése mellett folyt le, a mi leginkább nyilvánvalóvá teszi azon eredményeket, a miket az egyesület buzgón folytatott munkásságával ez ideig is el tudott érni. Ugy a közgyűlésen megtett jelentésekből, valamint a rá következő választmányi ülés tanácskozásaiából hű képet nyerhetünk az Egyesület egy évi működéséről, mi, ha nem is volt mindenben feltétlen sikerű, de ezt, a nép szellemével még mindig nem egyező eszmét: az állatvédelmet sokban győzelemre vitte.

Ha összehasonlítjuk a múlt évet a mostanival, arra az örvendetes tapasztalatra jövünk, hogy a humánus cél érdekében végzett munkánk eredményesebb, mint volt a közel múltban. Sőt mi több, a budapesti testvér egyesületnél is jóval előbbre vagyunk.

Az egyesület áldásos működését különösen a télen fejtette ki, midőn ezer számra mentette meg az éhező madárkákat a hidegtől és éhségtől. Tagjai naponként ligózták a várost; útjaikat a falak s házak mellett elhintett magok s morzsa-

lékok jelezték, melyek a madárvilág éhező proletárjainak „ingyen kenyeret“ szolgáltatottak.

A fuvarosok által elkínzott igavonó állatok megvédelmezésében, ha nem is közvetlenül — de a rendőrség közbenjárásával — lépett föl sikeresen s a kiméretlen embereket annyira megfélemezte, hogy ritkaság számba megy ma már egy-egy ilyen botránnyos állatkinzás, pedig tavaly még napirenden voltak az effélék, ilyen intremánus cselekedetek.

Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy most már egyáltalán mentek vagyunk az állatokkal szemben elkövetett brutális bánásmódotól s nem is mondhatom, mert még csak most kezdték meg az építkezéseket s tudvalevő dolog, hogy a legtöbb állatkinzás itt történik.

Éber szemekkel őrködik az egylet ezért az építkezések felett s míg a rendőrség büntetésekkel igyekszik elrettenteni az elfásult lelkű egyéneket embertelen cselekedeteiktől, addig az egylet tagjai jó példát mutatva igyekeznek hatni reájok, természetesen kisebb eredménnyel, mint amazok. S hogy az ellenőrzési kedvet fokozza, évenként jutalmat oszt ki azon rendőrök között, kik e humánus ügy érdekében közreműködtek.

Minden tőle kitelhető elkövet az egyesület, hogy a humánus gondolkozásu embereket maga köré gyűjtse s a humánus ügyet, melyet maga elé tűzött híven, odaadóan s e mellett eredményesen is szolgálhassa. Törekvéseit siker is koronázza s minden évben nagyobb és nagyobb és mindig több vívmányt tud felmutatni működési körében.

Az utóbbi időkben az egyletet sokáig foglalkoztatta a lóhus árulás és a Kolozsvártt felállítandó lómészárszék kérdése. Ez ügyben mozgalmat is indított, melynek hatása alatt a budapesti testvéregyesület most foglalkozik ez ügygyel.

Kolozsvárt a lóhus kérdése ez időszertint még nem aktualis, mert a lakosság legszegényebb része is — kevés pénzért — jó és tápláló marhahúshoz juthatna, ha a lóhus-mészárszék helyett a Reich Albert és Jakab László által ajánló vágószékek tervét valósítanák meg. Remélhetőleg a város felfogja karolni ezt a praktikus tervet, mely végeredményében a legüdvösebb és leghumánosabb vállalkozás.

Választmányi ülés.

— 1901. ápril hó 29-én. —

A kolozsvári állatvédő egyesület választmánya április 29-én délután 4 órakor a br. *Bánffy* Zoltánné urnő lakásán gyűlést tartott, melyen az egyesület programjába vágó több fontos kérdés nyert elintézését. Jelen voltak br. *Bánffy* Zoltánné, gr. *Korniss* Berta, *De Gerando* Antonina, *Kiss* Mórné, *Kozma* Ferenczné, *Pisztory* Mórné, *Purjesz* Olga, *Szvacsina* Gézáné, *Virányi* Istvánné, a férfiak közül *Jakab* László állatorvos, *Reich* Albert egészségügyi felügyelő, *Virányi* István egyesületi titkár és pénztáros és *Bányai* Elemér.

Br. *Bánffy* Zoltánné a tagok üdvözlése után megnyitotta az a gyűlést és felkérte *Virányi* István h. titkárt a tárgysorozat előterjesztésére. A tanácskozások rendjén a választmányi gyűlés szomoruan vette tudomásul az egyesület buzgó és fáradhatatlan tagjának, *Wan der Velden* Edéné urnőnek halálát és elhatározta, hogy a május hó elején tartandó nagy közgyűlésen külön is méltatni fogja az egyesület érdekében kifejtett munkásságát.

Általános tetszést és helyeslést idézett elő báró *Bánffy* Zoltánné és *Virányi* István előterjesztése, midőn tudatták, hogy a *Wan der Welden* Edéné halálával megüresedett titkári hely betöltésére *Purjesz* Olga kisasszonyt, *Purjesz* Zsigmond orvos professzor nagy műveltségű leányát kérték fel, ki a felszólításnak készséggel engedett és e gyűlésen már megkezdte működését.

Virányi Istvánnak a pénztár állapotáról szóló jelentését egyhangulag tudomásul vették és köszönetet szavaztak a pénztár lelkiismeretes kezeléseért. — Az egyesület vagyona jelenleg 2077 kor. és 45 fillér. — Az évi nagy közgyűlés helyének és határidejének napját pár nap múlva a lapok útján tudatni fogja az egyesület.

Az ezután következő apróbb ügyek megbeszélése után a tárgysorozat legfontosabb részére, a Kolozsvárt felállítandó lóhús mézár-szék ügyére került a sor, melyre nézve *Reich* Albert állategészségügyi felügyelő és *Jakab* László városi állatorvos terjesztettek elő az egyesület felkérése folytán részletes indítványt. A nagy körületekintéssel és alaposággal szerkesztett indítványban, melyet *Jakab* László *Reich* Alberttel egyetértőleg dolgozott ki és olvasott fel, a külföldi viszonyokkal való párhuzamos ismeretetés után rámutatnak a szakértők a mozgalom apropójára, majd indokolásuk eredményében arra

a megállapodásra és meggyőződésre jutnak, hogy Kolozsvártt a lakosság esekély számánál és kevésbbé nyomasztó viszonyainál fogva a lóhús mézszárszék felállítása nem járna kellő eredménnyel. Magyarországon ez az intézmény még ismeretlen, jeléül annak, hogy a nép idegenkedik a lóhús fogyasztásától, továbbá az ilyen akcióknak kiinduló pontja és végrehajtója ez időszerint csak a főváros lehet, mint a hol a drágaság és a nehéz munkaviszonyok következtében a munkásnépnek, bizonyos töredéke inkább van ráutalva az ilyen egészséges és olcsó, de nálunk még mindig nagyon előítéletes élelmi cikkek fogyasztására. Végül ajánlják, hogy a szabad székek felállítása érdekében, járuljon egy küldöttség a tanácshoz, azzal a kérelemmel, hogy engedélyezzen a tanács egy olyan mézszárszékot, hol a szegény nép számára egészséges, de olcsóbb marhahús, hideg hús, étkek stb. kimérhetők legyenek. A szakértők indítványát a választmány köszönet nyilvánítása mellett magáévá tette s ezzel a gyűlés másfél órai tanácskozás után véget ért. Az érdekes szakvéleményt egész terjedelmében az alábbiakban ismertetjük:

Tisztelt Választmány!

Folyó évi január hó 20-án azon megtisztelő felhívást kaptuk az „Állatvédő Egyesület“-től, hogy a Gr. Bethlen Karolina úrnő által a lóhús mézszárszék felállítása ügyében tett humánus indítványra vonatkozó véleményünket, esetleg konkrét javaslatainkat terjesztjük elő.

Mi, kik hivatásunkból folyólag nemcsak köz- és állategészségügyi szempontokból, hanem közgazdasági és társadalmi vonatkozásaiban is figyelemmel kísérjük az egyes országok hús szükségleteinek miként való kielégítését, a legnagyobb elismeréssel vagyunk a nemeslelkű Grófnő fenkölt gondolkodása iránt, melylyel a társadalomnak nagy és nehéz nélkülözésekre utalt osztályán segíteni, nekik a legszükségesebbet, az egészséges táplálékot olcsóbbá tenni törekszik. Mélyen érezzük mi is, hogy igazában a szegénység ott kezdődik, a hol a mindennapi kenyeret vagyis a táplálkozásra szükséges eledelt nem képes az egyén előteremteni, melyhez pedig minden lénynek joga van e földön. Ennél a pontnál tehát el kell oszlania az elő ítéleteknek és félre kell állnia a módosabbak ugynevezett gazdasági érdekeinek, mert az üres gyomor nem alkuszik, hanem kér és ha nem kap . . . követel!

Az emberi nem zömének életküzdelméi ősidőktől fogva a táplálék biztosítása körül voltak legerősebbek s ezért folyik ma is a harc az emberek között. Ott a hol ezt sikerül úgy biztosítani, hogy a társadalom minden rétege a maga igényeihez mérten viszonylag könnyen fedezheti ilyennemű szükségleteit, nem csak nyugodtab-

ban lesznek az emberek, hanem bizonyos fokig az idealisztikus célok iránt is fogékonyabbak. Aki tehát enni ad az éhezőknek, az annak lelki nyugalalmát is vissza adja és az élet nemesebb nyilvánulási iránt fogékonyabbá teszi.

Az emberiség küzdelmeinek eme céljára és helyzetének felismerésére vezethetők vissza mindazon intézkedések, melyeket az egyes államok hatóságai a mivellett társadalom segítségével, a szegényebb néposztályok életszükségleteinek olcsó és biztos kielégítése végett már eddig is tettek és a jövőben majd fokozottabb mérvben tesznek.

A megélhetési viszonyok azonban nem csak az egyes államokban, különböznek egymástól, hanem egy és ugyanazon állam területén is nagyon eltérők a népesség száma, az őstermelés aránya és a kereseti források bősége vagy fogyatékosága szerint, amiből önkét következik, hogy ami az egyik helyen már feltétlenül szükséges, az a másikon még nélkülözhető.

Ha ebből a szempontból az egyes európai államokat tekintjük, el kell ismernünk, hogy néhol a népesség száma a terület nagyságához, vagyis az őstermelés arányához máris oly nagy, hogy annak szükségleteit az a föld, az a vidék nem fedezheti; az idegen tájakról vagy országokból be vitt tápszerek beszerzési ára pedig nem hozható megfelelően arányba azon népek keresetképeségével vagy kereseti forrásaival és így a szegényebb néposztály igazi nélkülözése ott már bekövetkezett.

Ha nem az egyes országokra, hanem az országok némely vidékére vagy pontjára fordítjuk figyelmünket, kicsinyben ugyanezeket a viszonyokat találjuk, sokszor még olyan országokban is, a hol különben és nagy átlagban az őstermelés a népesség számával aránylagos. Az ilyen helyeken a nélkülözés oka nem a szükséges anyagok hiányában van, hanem vagy a népek kereset képességének fogyatékoságában, vagy a beszerzési árak aránytalan nagyságában, melynél fogva a kisebb keresetűek szükségleteiket fedezni nem tudják.

Nagyjában ezek az okok kényszerítik a hatóságokat és népet arra, hogy a megszokott tápanyagok mellett olyanokat is forgalomba bocsátanak illetőleg olyanokat is elfogyasszanak, melyeket jobb viszonyok mellett figyelemre nem méltattak.

Mint tudjuk, az utóbbi századokban a lóhus sem szolgált rendszeresen emberi táplálékul, de mert tápláló ereje csaknem egyenértékű a marha és juh húzával, másrészt, mert a történelem tanúságai szerint az ó korban rendszeren fogyasztott eledele volt némely népfajoknak, miglen szükségből korunkban is ezer számra került emberi fogyasztás alá a nélkül, hogy az emberek egészségének a legkisebb ártalmára lett volna: az ismételve beállott szükség perceiben első sorban is erre gondoltak az emberek és ma már, tekintettel a szegényebb néposztály élmezésének javítására, illetve ennek szükséges voltára, Olasz, Német és Franciaország egyes nagyobb városaiban, valamint Dániában és Ausztriában is engedélyezve van a lóhusnak nyilvános kimérése.

Nálunk is többen vannak, kik a lóhus fogyasztásának lelkes szószólói és sürgetik annak engedélyezését. Így Tormay Béla miniszteri tanácsos, Dr. Hutyra Ferencz főiskolai rektor és Monostori Károly főiskolai tanár sokat fáradoztak már ebben az ügyben, de még eddig annyiban eredménytelenül, hogy hazánk területén lóvágóhid építésére és lóhus kimérésére engedély nem adatott.

Ha ezt a tényt össze hasonlítjuk a külföldi viszonyokkal, melyek szerint ott nemcsak a lóhus fogyasztása emelkedik nagy arányokban, hanem némely helyen immár a kutyákat is rendszeresen hizlalják és nyilvános vágóhidakon levágva husukat nyilvános székekben mérik: akaratumk ellenére is keressük az okokat, melyek ott ezt szükségessé, nálunk pedig ez időszertint még feleslegessé teszik.

Mi tudjuk és készségesen elismerjük, hogy a lóhus fogyasztása által tetemes értéket lehetne megmenteni a megsemmisüléstől és ezen nagy érték mindenesetre a nemzeti vagyon öregbitésére is szolgálna, sőt e mellett sok szegény munkás családnak anyagi és ételmezési viszonyait javítaná, de ezen tagadhatlan előnyök mellett, a mi termelési és általános gazdasági állapourainkra, bizonyára a hátrányai sem maradnának el; legalább addig nem, míg az őstermelés ehhez az irányhoz nem igazodnék.

Messze vezetne, ha részletesen kiterjeszkednénk a lóhus fogyasztás ügyével kapcsolatos kérdésekre, melyek felett sokat lehet pró és kontra elmondani, ép azért csak a már vázolt általános társadalmi és gazdasági, illetőleg népesedési és termelési viszonyokra utalunk és ezek alapján tiszteletteljes véleményünket, a következőkben foglaljuk össze:

a) Az indítványt korszerűnek tartjuk, de mert hazarészünkben, s különösebben Kolozsvár sz. kir. város területén, ahol annak megvalósítására első sorban is gondolni lehetne, az általános viszonyok, nevezetesen a népesség száma, kereset forrásainak megoszlása és a kereset aránya ezidő szerint meglehetősen őszhangban áll a megszokott tápszerek és husfélék piaci áraival míg másrészt, a város területén a szegényebb sorsu gyári munkások száma aránylag csekély ahhoz képest, hogy a lóhus előkészítéséhez mulhatlanul szükséges külön vágóhid és mészárszék felállításának költségeit a várható csekély üzleti forgalom megbírná; azt hisszük, hogy ez irányban a kezdeményezés nálunk még ma korai lenne.

b) Ha ezek mellett számot vetünk az előítéletekkel is, melyeknek leküzdése a kisebb népességű városokban sokkal több akadályba ütközik, mint a nagyobb gyári vagy u. n. világ városokban, hol a szomszéd lakók is alig ismerik egymás viszonyait és szokásait. Nálunk ebben a tekintetben még nagyon kisvárosiak a szokások és a megszólás, kigunyolás stb. láthatlan és kiszámíthatlan hatások még azon keveseket is vissza riasztanak a lóhus fogyasztásától, a kik viszonyaikból folyólag tényleg erre utálva lennének.

c) Azért mondjuk azt, hogy lennének, mert városunk üzleti szokásait és viszonyait ismerve, biztosan állíthatjuk, hogy ma még

a megszokott husfélékből vissza maradó egyes részeket (fej, nyak, végtag vérrel átívódott barnult részek) szinte olcsóbban beszerezhetők mészárosainknál, mint a mennyiért a megfelelő kövérségű lóhus előállítható lenne. Mert arra gondolnunk sem szabad, hogy azok az elesigázott szájalomra méltó lovak, melyeket ma utazáinkon munkára használni és sanyargatni látunk, ilyen állapotukban vágóhidra kerülhetnének. Ezeket előbb hónapokig kellene hizlalni és így a lóhus átlagos ára legföllebb 40—50%-al lenne olcsóbb a jobb minőségű marhahusénál, ilyen engedményeket pedig a fentebb említett husiféléknél ma is kap az azt kereső szegényebb sorsu ember.

d) Mindezeket össze foglalva tisztelettel javasoljuk, hogy addig, míg a lóhus kiméretése tekintetében hazánk fővárosában megtörténik az elhatározó lépés, adassék ki egy szűkebb körű bizottságnak, hogy ez tanulmányozza a helyi huspiacz viszonyait és gyűjtse össze az ide vonatkozó adatokat, különösen figyelje meg és hasonlítsa össze azoknak a külföldi piacoknak hus árait, melyeken a lóhus már közfogyasztás tárgyát képezi, s mihelyt székes fővárosunkban az előítéletek jegét megtörik és a gyűjtendő adatokból vonható következtetések arra vezetnek, hogy a lóhus fogyasztásának szüksége nálunk is elkövetkezett, azonnal tegyen erre nézve konkrét javaslatot

e) Addig is azonban éppen a helyi piacon a selejtes árukra nézve már is szokásban levő árengedményre és a szóban levő néposztály helyzetére való tekintetből, multhatlanul szükségesnek tartjuk a szabadszékek felállítását, s e végből tisztelettel indítványozzuk, hogy a t. Egyesület eziránt Kolozsvár sz. kir. város hatóságához sürgősen intézzen felterjesztést.

Az állatvédő egyesület közgyűlése.

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület május 5-én délelőtt 11 órakor tartotta a városháza polgármesteri termében évi nagy közgyűlését. Szokatlan érdeklődés nyilatkozott meg a gyűlés iránt, melynek tárgysorozatában hiven kidomborodott az a humánus munkásság, melyet az egyesület az állatvédelem fejlesztése érdekében évek óta teljesít.

Kevéssel 11 óra után vette kezdetét a közgyűlés a *Pisztory Mór*né megnyitójával, ki a távol levő br. *Bánffy Zoltán*né helyett vállalta el az elnöki tisztséget. A megnyitó beszédben *Pisztory Mór*né megemlékezett az egyesület

buzgó titkárnéjáról, a pár héttel ezelőtt elhunyt Wander Welden Edénéről, kinek emlékét jegyzőkönyvileg megörökítette a közgyűlés. Később utalt arra, hogy még mindig nagy közönnyel találkozik az egyesület önzetlen munkájában s alig mulik el nap, hogy ne lehetne hallani igen triviális megjegyzéseket az állatvédelmi mozgalmakról, jóllehet az előrehaladott külföldi kulturállamokban az állatvédelem nemcsak a családoknak és a társadalomnak, hanem az államnak is az ügye, mely a valóban humánus törekvések előmozdításában mindekor előljár.

Az elnöki megnyitó egyébként így szól:

Tisztelt Közgyűlés!

Isten segítségével ismét egy év morzsolódott le egyleti életünk-ből, a melyet, sajnos, még mindig nem mondhatunk sikerekben, eredményekben gazdagnak, nem, pedig azért, mert még folyton előítéletekkel, hogy ne mondjam, ellenszenvvel kell küzdenünk, mert hiszen csaknem lépten nyomon hallanunk kell a gúnnyal ki mondott, majdnem megrovás számba menő ilyen megjegyzéseket — „Minek nekünk állat-védő egyesület, mikor még lelenc házaink sincsenek“ — „S minek védjük mi az állatokat, mikor annyi elhagyott embertársunk szorul védelemre, istápolásra“.

Ha némi igazság van is ebben a megjegyzésekben, az illetők elfelejtik, hogy lelenc és árvaházak megteremtése és *fenntartása* nem lehet egy ilyen, a közönség *mindennapi* csekély adományaiból élő szegény egylet, hanem igenis első sorban, az országos kormányzat s a társadalom zömének feladata.

Elfelejtik továbbá azt, hogy egyesületünk a legnemesebb a leghumánusabb célú szolgálja, a midőn elsősorban a műveletlenebb, az alsóbb néposztály rétegeiben igyekszik a lelkiműveltséget s a jobb érzést felköltetni, terjeszteni, és ezzel fölébresztve bennük a szegény védtelen állatok iránti kiméletet, hogy azokat ok nélkül ne kinozzák, mert hiszen ők is Isten teremtményei; és a midőn így a jobb, a nemesebb érzést fölébresztjük bennük már az állat iránt, remélhető, hogy csak annál kiméletesebbek és elnézőbbek fognak lenni embertársaik és azok hibáival szemben; a mire pedig a mi köznépünknel oly igen nagy szükség van.

Hogy milyen módon és minő eszközökkel haladunk e nemes cél elérése felé, az eléggé ismeretes és ebbéli működésünk egyes

fontosabb mozzanatairól a titkári jelentés fog igen tisztelt tagjainknak és a nagy közönségnek beszámolni. Én csak röviden *hílu tett szíve*l omlítem fel, hogy a gondviselő Isten *jórávaló törekvéseinkben* nem hagyott el bennünket, és hála Kolozsvár városa — a mi kis magyar „Athénénk“ — nemes előkelő közönségének, úgy vidéki pártfogóink szíves támogatásának, habár lassan, de folyton gvarapodunk, mert mint mult évi első megnyitó beszédemben hangsúlyozni szerencsém volt, a felgyújtott lángot nem hagytuk kialudni, hanem erőnk-höz képest és a körülményektől kitelhetőleg fenntartottuk. És a jövőben is minden erőnkkel arra fogunk törekedni, hogy azt folyton fejlesztve, feladatunknak minél sikeresebben megfelelhessünk.

És a mennyire örvendetes volt egyleti életünknek bár eredményekben szerény, de azért folytonos fejlődése, ép oly nagy és fájdalmas veszteségről kell ez uttal megemlékezmem, mélyen tisztelt közgyűlés, a mely egyletünket annak kitűnő titkára, az oly fiatalon elhunyt Van der Welden Edéné úrnőnek folyó év február havában váratlanul bekövetkezett halála által érte, és a kinek helyét betölteni a tisztelt közgyűlés feladata leend.

Hogy ki volt Van der Weldenné azt De Gerandó Antonina Ó Méltósága mint erre loghivatottabb személyiség úgy a helyi lapokban annak idején, mint havi közlönyünk márczius havi 6-ik számában megjelent gyönyörű megemlékezésében megírta. De hogy egyletünk egy fáradhatatlan buzgalom kitűnő tisztviselőjét vesztette el a boldogultban a ki egyletünket pár évi működésével örök halára kötelezte azt ezen helyről és a tisztelt közgyűlés színe előtt konstatalni szomorú, de halás kötelességemnek tartottam; és a midőn ezzel nem csak elnöki tisztem, de szívem benső sugallatának is eleget teszek, engedje meg a tisztelt közgyűlés, tisztelettel javasolnom, hogy a t. közgyűlés kitűnő titkárunk Van der Welden Edéné elhunytá által egyletünket ért nagyvesztésé felett, őszinte fájdalmának adva kifejezést emlékéét jegyzőkönyvileg megörökíteni méltóztassék. Megtoldva azzal, hogy ezen jegyzőkönyvi kivonat férjének hivatalból megküldessék.

Van der Weldenné elhalálozása óta a titkári teendőket ideiglenesen az egyletnek volt első titkára és jelenleg is kiváló buzgalmu tiszteletbeli elnök társam, De Gerandó Antonina Ó Mltsga volt szíves ellátni és így a titkári jelentéssel ő fog egyleti életünk fontosabb mozzanatairól beszámolni.

A pénztári mérleg és a felügyelő bizottság jelentése pedig

egyletünk további működéséről, illetve az egyesület vagyoni állapotáról fogja a tisztelt közgyűlést tájékoztatni; és ezzel van szerencsém a kolozsvári Állat-védő-egyesület 7-ik közgyűlését megnyitni.

A nagytetszéssel előadott megnyitó után *De Gerando* Antonia urnő számolt be az állatvédő egyesület ez évi működéséről. Jelentését a közgyűlés egyhangu helyesléssel tudomásul vette.

De Gerando Antonia urnő jelentése a következőket tartalmazta:

Tisztelt Közgyűlés!

Ez az 1901-ik év, fontos év, az állatvédő társaság életében! Nyolcz éve ugyan annak, hogy megalakultunk, hanem valóságos életünk csakis ez évben kezdődik! Alapszabályainkat kegyes volt a belügyminiszter ő exelenciája jóvabagyni s márczius 3-án küldte át mi hozzánk a Polgármester úr, e megerősített alapszabályokat. E percztől fogva kezdődik hivatalos életünk. Élünk! Hanem épen ez itt, az az egylet, mely semmit sem tehet, a nagy közönség szives támogatása nélkül! Ez az az egylet, melynek nem annyira pénzre és pénzbeli áldozatokra, mint mélyen érző, *szánalomra* képes, az alsórendű önzésből már kivetközni kezdődő, nagy tömegre van szüksége! Mert mondjuk ki bátran: ez az egylet van hivatva arra, hogy egész önzetlenül kevesbitse, ha lehet, e földön, a kint, a szenvedést, hogy *szánalomra ébresszen*, kezdve a mi némán hívó, csupán segédeszközöknek nézett, gyakran vérig kinzott, alsórendű munkatársainktól fogva, fel az emberig! Mert a ki irgalmas az állat iránt, az bizonyára irgalmas lesz, és még sokkal inkább, az ember iránt! De hogy irgalmasak legyünk, *látunk kell*, első sorban, föl kell ismernünk magunk körül a szenvedést. Csak azután gondolhatunk annak megakadályozására, s ezt csak akkor tehetjük sikeresen, ha az egész társadalom teszi magáévá az ügyet, ha az egész társadalom igyekszik megakadályozni a sok szenvedést, és a polgárosodás azon magasztalára emelkedik, a hol minden igazságtalanság, önzetlenül is méltatlannak tetszik. Első sorban a nagy közönséget kérjük arra tehát, hogy támogassa törekvésünket szívvél, lélekkel!

De ha az állatvédő-társaság egy nagy lépést tett előre ez idén, más felől, igen érzékeny és szomorú csapás érte, elvesztette buzgó, fáradhatlan titkárát: Van der Weldennét, ki annyi odaadással vitte az egylet ügyeit, átvette az örökös tiszteletbeli elnök: Széchy Károlyné, Lorenz Jozefintól az egyesület levéltárát, jegyzőkönyveit, s halálos ágyán, a legnagyobb rendben adott át mindent nekem, mind addig, mig új titkár nem veszi azokat kezébe.

Ez idén, ép úgy mint a megelőző években, az állatvédő-társaság,

nem csak erkölcsileg terjesztette eszméit állandó közege által, hanem tényleg is működött:

Megkeresést intézett a városi tanácshoz, hogy a szőlőhegyek és kertekben a madarak pusztítását a legnagyobb erélyvel megakadályozza. Ugyanakkor 12 darab átírat intéztetett az összes szőlőhegy gazdáihoz ezen ügyben.

Báró Feilitsch Arthurhoz, mint a sétatér elnökéhez, átíratot intézett, a sétatéri-tóban a gyermekek által az apró halacsák pusztításának megakadályozása tárgyában.

Továbbá Komárom és Szilágy vármegyék főispánjaihoz átíratot intézett, hogy az állatvédő-egylet ügyét pártolják és az iskolák részére rendeljék meg a havi közlőnyt.

Még a városi tanácshoz intézett ismét átíratot, hogy a London-utczában a bérkocsik a köves oldalról a másik alkalmasabb oldalra tétessenek át. Ez a tanács által el is rendeltetett.

Az országos állatvédő-egylet Budapestről átíratban kérte havi közlőnyünk múlt évi folyamát, alapszabályunkat és egyéb irodalmi kiadványainkat, melyeket meg is küldöttünk.

A Malom-utczában, a Szamos partján felállított bérkocsisok, kérvényt intéztek az állatvédő-társasághoz, hogy más, alkalmasabb helyre tétessenek át. Elnök közbenjára Szvacsina polgármester úr azonnal intézkedett és a bérkocsisok a Széchényi téren lettek állomástitva, a Babos-palota elé.

Az egylet buzgó maecenasától, Báró Kemény Árpádnétól, három izben jelentékenyebb pénzösszeget, ezen kívül az Erdélyi bank- és takarékpénztár részvénytársaságtól a rendes évi segély, Báró Bánffy Zoltánné, buzgó elnöküktől, alapító tagsági díjként nagyobb, valamint Kardos Kalmánné választmányi tagtól Kolozsvárról és Kéler Lajos urtól Budapestről, kisebb összegek folytak be. Ezeknek segítségével ifjusági pályadíjakra, rendőröknek, piaczi felügyelőknek, jutalmak osztattak ki. Báró Kemény Árpádné által annak idején tett javaslatok foganatosítottak.

A madarak részére 5 darab menhely, illetve fészek állítatott fel, oszlopokon.

Ezen kemény tél tartama alatt, a nagy hó alkalmával, az egylet felügyelője egész rendszeresen étette a madarakat, sárga kásával, az egylet választmányi és más tagjai is ugyanezt tették különböző pontokon.

Ezen év alatt a választmány 5 gyűlést tartott. Azon javaslatot illetőleg, hogy a szegény nép számára lóhús-mészárszéket állítsanak fel, bizottságot küldött ki.

Az állat-védelemről szóló városi szabályrendeletet 50 példányban nyomatta ki, a hirdetési plakátokat pedig a falakra kifüggesztette. Továbbá 1000 példányt a cselédeknek, a cseléd bejelentő hivatal útján a cselédkönyvekkel osztatta ki és ez még mindig folyton történik akként, hogy a bejelentésnél minden cselédnek a

cselédkönyvvvel együtt egy ilyen szabályrendelet is kézbesítették, hogy ők azt olvasva, így is terjeszthessék az állat-védelem eszméjét maguk között.

Azonban még nagyon-nagyon sok tenni való van hátra! Az ember, fájdalom, nem teheti ki lábát az utcára, hogy valami kegyetlenségnek ne legyen szemtanuja, Kolozsvár utcáin, és másutt is! Ennek csak akkor vehetünk véget, ha az egész társadalom veszi kezébe az állat-védelem ügyét, és saját akaratából lesz azon, hogy a kínzásokat mindenütt megakadályozza, nem valami hasznot hajtó önző célból, hanem az önzetlen igazság szempontjából. Mert az egész természetnek föl kell lázadni, azon fejlettebb lény ellen, ki felsőbbiségét arra használja, hogy fájdalmat okozzon.

Sokan azt mondják: „előbb az embert kell megvédelmeznünk, csak aztán kerülhet majd a sor az állatokra“. De ez nem áll! Az egyik nem zárja ki a másikat. A barbárságot minden oldalról kell támadni egyszerre és ha lehet kiirtani, s a kit irgalmasabbá tettünk az állatok iránt, az az emberekkel szemben is mindenestre humánusabb lesz! Így hát ép ezért könyörgünk az egész társadalom segítségéhez!

Virányi István pénztáros állott fel mostan és tette meg az alábbi jelentését az egyesület vagyoni viszonyairól.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Egyesületünk múlt évi működéséről a titkári jelentés a tisztelt Közgyűlést részletesen tájékozván, én részemről hivatali tisztemből folyólag múlt évi pénzforgalmunkról fogok ezuttal röviden beszámolni.

K i v o n a t

Tartozik. az „Állatvédő-egyesület“ pénztár könyvéből 1900. évi jan. 1-től decz. hó 31-ig.

Követel.

	kor.	fill.	kor.	fill.		kor.	fill.	kor.	fill.
Pénztári maradvány 1899. végével ...			2597	38	Havi folyóiratunk fentartásának összes költségei.....			845	44
Adományokból befolyt:					Jutalmazásokra kiosztatott:				
Kardosi Kálmánétól	10	00			ifjúságnak pályadíjakban	21	00		
Kóler Lajostól Budapest	10	00			rendőröknek állatok kinzásának bejelentése és megakadályozásáért...	103	00	174	00
Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaságtól.....	50	00			egyeb buzgó felügyelőknek „	50	00		
Elnöktől alapító tagsági díjban	50	00			Tagsági díjak behajtása körüli jutalék, hirdetések és nyomtatványok költségei	52	20		
Br. Kemény Arpádétól.....	600	00			Postadíjak, levelezés és egyéb apró kiadások.....	32	60	84	80
Tagsági díjakból befolyt	448	00			Pénztárnok tiszteletdíja.....			100	00
Kamatban „	81	34	1249	34	Egyenleg			2642	48
Összesen :			3846	72	Összesen :			3846	72

A pénztárt és pénztári könyvet átvizsgáltam és teljes rendben találtam

Kolozsivárt, 1900. évi deczember 31-én.

Br. Bánffy Zoltánné m. p.
elnök.

A rendelkezésre álló adatokkal összehasonlítva a pénztárt teljesen rendben találtuk, a kitéüntetett 2642 korona és 48 fillér egyenleget fedezve láttuk.

Kolozsivárt, 1901. évi május hó 3-án.

Turcsányi Gyula m. p.   *Szekula Ákos* m. p.
kiküldött számvizsgálók.

Ennek kapcsán részemről is szomoruan emlékezem meg elhunyt tisztviselő társam, egyesületünk felvirágzása körül magának oly kiváló érdemeket szerzett titkáruk fájdalmas elvesztéséről, ki a tagok gyűjtése körül is a legnagyobb buzgóságot fejtette ki, mert a múlt évben is 16 új tagot szerzett egyesületünknek, és annak hangoztatása mellett, hogy neve külön fel ne említették, tagsági díjját mindig 10 koronával váltotta meg. Kedves kötelességemnek tartom továbbá egyesületünk kitűnő maeecenáse Báró Kemény Árpádné Ó Méltósága követésre méltó bőkezűségét kiemelni, a ki jótékonyásával igazi éltető lelke egyesületünknek, mert a múlt évben is évközben két ízben 100—100 koronát és az év végén, 2000 kor. adományának második részlete fejében, újból 400 kor. küldött egyesületünknek; a mi ugyancsak jól fogott, mert pótolta az ezelőtt évekkal a várostól élvezett, de utóbb nyomasztó pénzügyi viszonyai miatt megvont 400 kor. segélyt, a mely nélkül bizony tőkénkhez kellett volna hozzá nyulnunk.

Hálával említve még fel a minden jótékony intézményt oly bőkezűen támogató Erd. Bank és Tak. Pénzt. részv. társ. jelentékenyebb pénzádományát és ezen nemes példa követésére, illetve egyesületünk további kegyes támogatására a többi pénzügyintézeteket és a nagy közönséget is felkérve, — egyben van szerencsém még folyó évi „költségelőirányzatunkat“ a mélyen tisztelt közgyűlésnek bemutatni; megjegyezvén, hogy a kiadásainkkal a múlt évben is a bemutatott előirányzat keretén belül maradtunk.

Alapítványként kezelt összegek:

	Korona.
1894 Szenkovich Márton adománya	40 00
1895 Gr. Teleki Árvédné „	50 00
1896 Gr. Korniss Victor „	50 00
1897 Br. Kemény Árpádné „	860 00
Összesen: . . .	1000 00
Az egyesületi pénzekből „Erzsébet“ boldogult királyné emlékére illetve nevére alapítványként kezelendő	
Széchy Lorenz Jozefin nevére pedig	1000 00 400 00

Költségelőirányzat 1901. évre.

Bevétel:	Korona.	Kiadás:	Korona.
Tagsági díjakból	500	Havi közlöny fenntartási költségre	800
Rendes segély adományokból	200	Jutalmazásokra	200
Külön „ „	500	Hirdetések nyomtatványok	100
Kamatokból	100	Egyéb kiadások	100
		Pénztárnok tiszteletdíja	100
Összesen: 1300		Összesen: 1300	

Végül van szerencsém felemlíteni, hogy egyesületünknek jelenleg 262 fizető tagja van, 86 iskola ingyen kapja „folyóiratunkat“, 68 tisztelet példányt küldünk szét.

A pénztárosi jelentés után *Szekula Ákos* a számvizsgálók nevében beszámolt kiküldetéséről. Jelentése így szól:

Tisztelt közgyűlés!

Aláírottak mint az Á. V. E. kiküldött számvizsgálói, Virányi István egyesületi pénztárnok által felmutatott pénztárkönyvét, valamint a rendelkezésre álló bevételi és kiadási okmányokat, adatokat, megvizsgáltuk, van szerencsénk jelentésünket a következőkben megtenni:

A múlt évi jelentésünk szerint maradt egyenleg	Kor.	2597·38
1900 évi összes bevételek adományok, alapítványok, tagsági díjak és kamatokban	„	1249·34
	Összesen korona	3846·72
1900 évi összes kiadások	„	1204·24

Maradvány 1901 január elején . . . . . Korona 2642·48
 azaz kétezerhatszáznegyvenkét kor. és 48 fillér mint pénztáregyenleg átvitel. Ezen összeget a Népbank 37 számú betéti könyvében bevezetett kor. 1184·73 az Erdélyi bank 3063 „ „ „
 „ „ 618·33 a Mezőgazd. „ 2823 „ „ „
 „ „ 274·39 összegekkel valamint január 1 óta történt kitalásokkal és készpénzben rendben fedezve találtuk.

Tisztelettel javasoljuk, hogy Virányi István pénztárnok urnak a lefolyt 1900 évre a felmentvény megadassék és lelkes, odaadó ügybuzgalmaért, melylyel az egyesület érdekeit szolgálja, jegyzőkönyvi elismerés szavaztassék.

Kolozsvárt, 1901 május 3-án

Turcsányi Gyula,

Szekula Ákos,

mint kiküldött számvizsgálók.

Ezután az állatkinzások megakadályozásában kitűnt rendőröknek a megjutalmazása következett, kiket *Szöke Bálint* rendőrfelügyelő vezetett a terembe. Kelemen Sándor, Lázár Demeter és Éles József rendőrtizedesek 12—12 koronát, Rusz János, Szász József, Ferenczi Márton, Usurel Demeter közrendőrök 10—10 koronát, Benovszky János, Cseke Dániel és Józsa Mihály rendőrök pedig 8—8 koronát kaptak jutalmul.

Végül Pisztory Mórné úrnő megköszönve a tagok érdeklődését, az alábbi rövid beszéddel fejezte be a közgyűlést:

Tisztelt Közgyűlés!

A tárgysorozat kimerítésével közgyűlésünk véget érven, kedves kötelességemnek tartom, hogy De Gerandó Antónina Ó Mltóságának a titkári teendők buzgó ellátásáért és a titkári jelentés szerkesztéséért a közgyűlés színe előtt az egylet nevében őszinte meleg köszönetemet tolmácsoljam és egyuttal a új titkárt Purjesz Olga k. a. üdvözölve működéséhez sikert kívánva, arra Isten áldását kérem. Egyben van szerencsém úgy a tisztelt választmányi tagokat, mint minden egyes tagtársunkat ügyünk lelkes támogatására és a nagy közönség körében mennél több új tag megnyerésére tisztelettel felkérni, hogy így egyesületünk tovább fejlődvén, mielőbb megizmosodhassék, terjedjen, és a társadalomban az állat-védelem nemes érzése minél mélyebb gyökeret verve, haladhbassunk nemes humánus célunk elérésében; a melyre a Mindenható segítségét kérve és a közgyűlésen megjelenteknek szíves megjelenésükért az egyesület nevében őszinte köszönetemet nyilvánítva, a kolozsvári A. V. E. 7-ik közgyűlését ezennel bezárom.

A fecskék.

Itt vannak már, visszajöttek,
Itt repülnek közöttünk.
Olyan szépek — mint csicsergik:
„Most hozzátok költöztünk!”

Jobbra szállnak, balra szállnak,
Örülnek a vidéknek. — —
Fölkeresik régi fészük',
Ki- bejárnak s beszélnek.

Csupa vigság, a hol járnak
Tőlük vidám lesz minden.
Csakhogy egyszer visszajöttek,
Hála neked Uristen!

Pajzsos Pál.

